

INGEZONDEN.

EEN GEVAL VAN HYPOPINEALISME.

In dit *Tijdschrift* van 28 Augustus werd door mej. D. VAN WALREE de vraag gesteld, of in het door mij beschreven geval van reuzengroei met macrogenitosomia praecox een gezwel der bijnier kon uitgesloten worden. Ik ben collega VAN WALREE dankbaar voor deze opmerking, daar ik hierdoor in de gelegenheid gesteld word, om aan mijn artikel een korte bespreking der bijniergezwellen toe te voegen, die er niet bij mag ontbreken.

GLYN heeft 17 gevallen uit de literatuur verzameld, waarbij reuzengroei met hypergenitalisme veroorzaakt werd door een gezwel der bijnierschors. Het waren adenomen, die waarschijnlijk een hyperfunctie van het schorsweefsel ten gevolge hadden. Ik heb het patiëntje onderzocht op verschijnselen, die in verband gebracht kunnen worden met een gezwel van de bijnierschors. Verhoogde bloedsdruk (die trouwens niet aanwezig was), of een vermeerderd gehalte aan adrenaline in het bloedserum, hebben voor ons doel weinig waarde, daar deze enkel op een hyperfunctie van het chromaffine weefsel wijzen. Men kan dan verder zoeken naar drukverschijnselen en collega VAN WALREE doet dit door aan te nemen, dat misschien een GRAWITZ-gezwel druk uitoefent op het nierweefsel en daardoor de haematurie, het eiwit en de cylinders in de urine veroorzaakt, terwijl de polynucleose het gevolg kan zijn van een prikkelingstoestand van het chromaffine weefsel door druk van een groeiend schorsgezwel. Wat echter het GRAWITZ-gezwel aangaat, wij kunnen dit bij ons patiëntje met zekerheid uitsluiten, daar deze gezwellen *nooit* vergroting der geslachtsorganen geven. Dit feit acht FALTA zelfs een steun voor de meening van STOERK en ZEHBE, die het GRAWITZ-gezwel niet meer beschouwen als verdwaald bijnierweefsel. In mijn geval was de nephritis, en eveneens de polynucleose, blijkbaar afhankelijk van een streptococcenbesmetting. Beide zijn tegelijk met de koorts geheel verdwenen na genezing der besmetting.

Kunnen wij dus tot nu toe geen enkel verschijnsel vinden, dat op een schorsgezwel der bijnier wijst, dan staat daar tegenover, dat wij in de ataxie tenminste enig houvast hebben, dat volgens NOTHNAGEL bij dit ziektebeeld wijst op een gezwel der glandula pinealis. Voorts kan men nog eenige gegevens verzamelen, die mijn geval eerder zouden doen rangschikken onder de groep der gezwellen der glandula pinealis. Zoo werden deze laatste meestal gevonden bij het mannelijk geslacht, terwijl de bijnierschorsgezwellen (volgens FALTA) meerendeels bij meisjes voorkwamen, en bijna bij allen werd dan tevens vetzucht gevonden, die ook bij mijn patiëntje ontbrak. In een bepaald geval heeft men echter aan deze bijzonderheden niets.

Ook gezwellen (meestal kwaadaardige) der geslachtsklieren zouden op jeugdigen leeftijd een soortgelijk ziektebeeld kunnen veroorzaken. In mijn geval is van een dergelijk gezwel niets te bespeuren. Wanneer in het vervolg bij lijkopeningen van deze patiënten meer nauwkeurig gelet wordt, zoowel op de glandula pinealis, als op de bijnieren, zal het wellicht blijken, zooals ook FALTA aanneemt, dat er een correlatieve werking bestaat tusschen glandula pinealis, bijnierschors en geslachtsklier. Een hypofunctie der eerstgenoemde gaat gepaard met een hyperfunctie van beide laatstgenoemde klieren en omgekeerd. In één geval is reeds een hyperplasie der bijnierschors bij een gezwel der glandula pinealis gevonden. De vraag is dan niet meer, of het eene orgaan ziek en het andere gezond is, maar de vraag is: waar zit de primaire aandoening? Bij mijn patiëntje is tot nu toe van een bijniergezwel geen verschijnsel aanwezig, en van een hersengezwel tenminste één verschijnsel (de ataxie) voorhanden,

zoodat men toch eenig recht heeft om aan te nemen, dat hier het primaire proces in de hersenen zetelt.

's-Gravenhage, 6 September 1915.

J. TH. PETERS.

ONZE OVEREENKOMST MET DE APOTHEKERS.

Met collega SNOECK HENKEMANS ben ik het volkomen eens, dat wij nooit mogen medewerken tot het doen van „onrecht”, om ons doel te bereiken, maar volkomen oneens ben ik het met hem, wanneer hij meent, dat de apothekers onrecht doen, wanneer zij pal staan voor de vrije apothekerskeuze.

Ik geloof, dat ik hem wel in zooverre ken, dat hij met mij gelijk denkt over het vraagstuk van vakactie der geneesheeren. Ik beschouw het als een ongelukkig verschijnsel, dat wij, om onze zelfstandigheid te redden, verplicht zijn ons te organiseren als arbeidersverenigingen! Ik heb mij daarmede echter kunnen verzoenen, omdat ik overtuigd ben, dat het voor ons hierin geldt een zaak van „recht”, en dat wij het „recht” dienen, wanneer wij ons met alle kracht verzetten tegen een maatschappelijke strooming, die het staatsmonopolie voor de ziekenverzorging der minvermogenden opeischt voor fondsen, die uitsluitend, of bijna geheel, bestuurd worden door de verzekerden. Daardoor worden de arbeiders in die fondsen, d. i. de dokters en apothekers, in een ondergeschikte, afhankelijke positie gebracht, en wordt hun van staatswege *onrecht* aangedaan. Door hetzelfde gevaar worden dus niet alleen wij, maar ook de apothekers, bedreigd, en ik acht het in het algemeen belang, dat immers samenvalt met de zege van het „recht”, dat wij en de apothekers ons daartegen zoo krachtig mogelijk verzetten. *Onrecht* is het, wanneer men een partijdig samengesteld bestuur de volstrekte macht geeft, om te beslissen wie wel, en wie niet fondsgeneesheer zal mogen zijn; *onrecht* is het, wanneer men het laat beslissen wie wel, en wie niet fondsapotheker zal mogen zijn. De arbeidersorganisaties, of liever hun leiders, zijn de drijvers, die ons en den apothekers dat *onrecht* willen aandoen, en zij hebben wel allerminst het recht zich te beklagen, dat hun *onrecht* geschiedt, wanneer dokters en apothekers beiden zeggen: „wij willen u niet steunen in uw streven om ons te onderdrukken, maar wij eischen met klem, dat gij ons *allen* aanvaardt!”

Het ongelijk, collega SNOECK HENKEMANS, is aan de zijde der arbeidersorganisaties, en, als geoorloofd en eenig mogelijk verweer daartegen, stelt men vrije dokters- en apothekerskeuze. Eerst wanneer de arbeiders en de politieke heeren voor rede vatbaar zijn, zou een andere gedragslijn mogelijk worden; eerder niet!

Behoef ik er nog bij te voegen, dat wij overigens geen enkel bezwaar hebben tegen vrije apothekerskeuze? Wij hebben dat stelsel immers, als het beste, aanvaard in onze afdeelingenziekenfondsen?

Uw tweede argument: „dat wij niet mogen beoordeelen of de arbeiders terecht of ten onrechte: een eigen apotheek wenschen”, wensch ik niet te bestrijden; het is al te dwaas!

Ik besluit dus, dat wij geen *onrecht* doen, wanneer wij bij onze contracten 52 de vrije apothekerskeuze eischen, maar dat wij juist helpen het onrecht te bestrijden, dat men onzen medeburgers-apothekers wil aandoen. Ons belang dienende door een vast verbond met de apothekers, behoeven wij dus niet in ons geweten onrustig te zijn, als zouden wij de eischen der ethica uit het oog verliezen.

Kampen, 4 September 1915.

Dr. J. D. C. KOCH.